

Steunpuntenpeiling

Mantelzorgondersteuning en ggz

November 2019

Mantelzorgers van naasten met een psychische kwetsbaarheid lopen volgens het SCP een hoger risico op overbelasting. Maar in hoeverre zijn ze in beeld bij onze aangesloten organisaties? Zijn er knelpunten in de ondersteuning van deze groep mantelzorgers en wat kan MantelzorgNL doen om de aangesloten organisaties te ondersteunen?

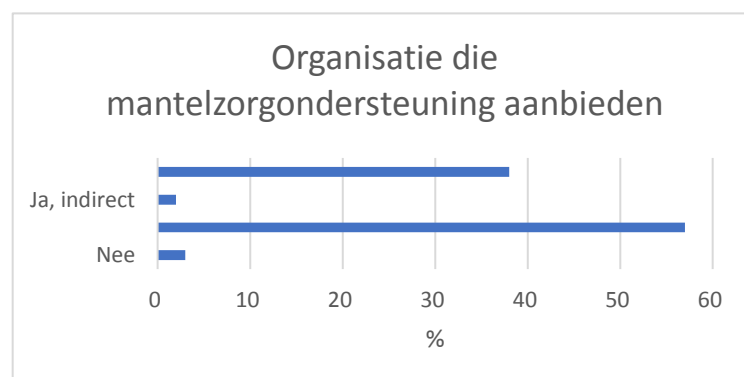
In 2020 gaat MantelzorgNL extra aandacht besteden aan deze specifieke groep mantelzorgers. De resultaten van deze Steunpuntenpeiling bieden handvatten om de ondersteuning van mantelzorgers van naasten met een psychische kwetsbaarheid te verbeteren.

Meer ondersteuning voor mantelzorgers ggz gewenst

Een ruime meerderheid (60%) van de ondersteuningsorganisaties die de vragenlijst hebben ingevuld (N=143) zegt de groep mantelzorgers van mensen met een psychische kwetsbaarheid in de toekomst meer of anders te willen ondersteunen. Lotgenotencontact (61%), informatie (54%) en cursussen (52%) worden het meest genoemd als mogelijke passende ondersteuningsvormen. MantelzorgNL kan de aangesloten organisaties ondersteunen door kennis aan te bieden over ggz en mantelzorg, maar ook door meer publiciteit en erkenning voor deze specifieke groep mantelzorgers.

Direct of indirecte mantelzorgondersteuning

Van de 143 respondenten zegt 57% zowel directe als indirecte mantelzorgondersteuning te bieden, geeft 38% alleen directe mantelzorgondersteuning en 2% alleen indirecte ondersteuning. Onder directe mantelzorgondersteuning verstaan wij ondersteuning direct aan de mantelzorger zelf. Indirecte ondersteuning is het steunen van intermediairs als zorgprofessionals en beleidsmakers die voor of met mantelzorgers werken. De resterende 3% valt af omdat ze geen mantelzorgondersteuning bieden en zijn naar het einde van de vragenlijst geleid.

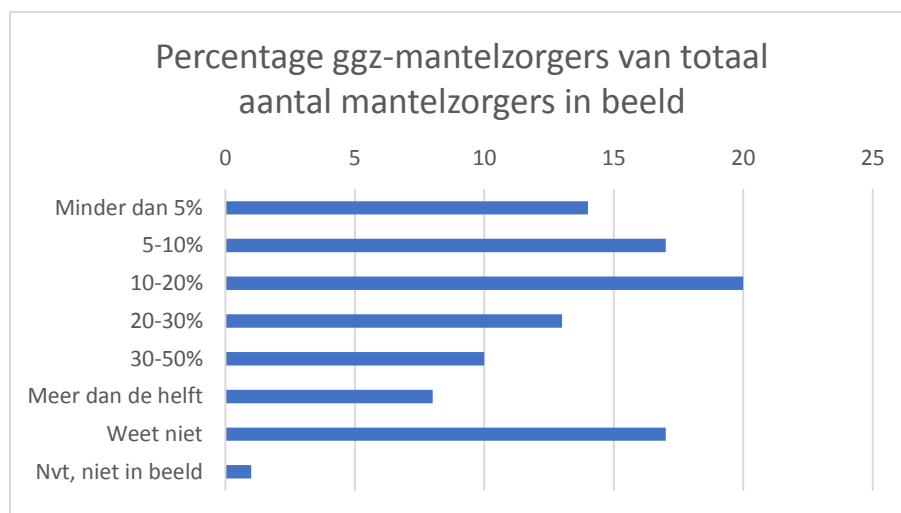
Huidige situatie

Regelmaat ondersteuning

Op de vraag met welke regelmaat ondersteuning wordt geboden aan mantelzorgers van naasten met een psychische kwetsbaarheid zegt de grootste groep (43%) dit regelmatig te doen en 35% "soms". Vaak tot zeer vaak wordt door 21% van de organisaties mantelzorgerondersteuning aan deze specifieke doelgroep geboden. Slechts een respondent zegt nooit ondersteuning aan deze doelgroep mantelzorgers te bieden.

Percentage totaal mantelzorgers

Van alle mantelzorgers die in beeld zijn, is gevraagd naar een schatting van het percentage mantelzorgers dat zorgt voor een naaste met een psychische kwetsbaarheid. Daaruit blijkt een zeer divers beeld.

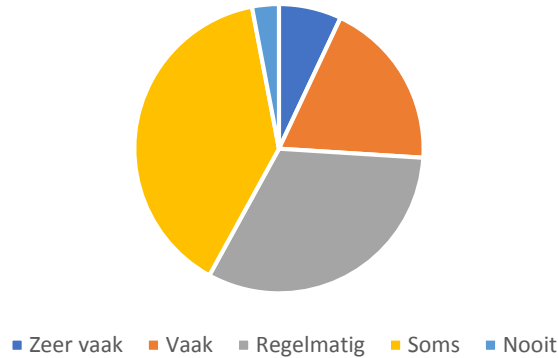

Vormen van ondersteuning

Het luisterend oor (84%), het bieden van informatie (82%) en verwijzing (75%) zijn ondersteuningsvormen die momenteel het meest worden aangeboden aan deze groep mantelzorgers. Het minst worden aangeboden cursussen (38%) en lotgenotencontact (44%). De middenmoot wordt gevormd door verwijzing (75%), praktische hulp (59%) en bemiddeling met vrijwilliger (53%).

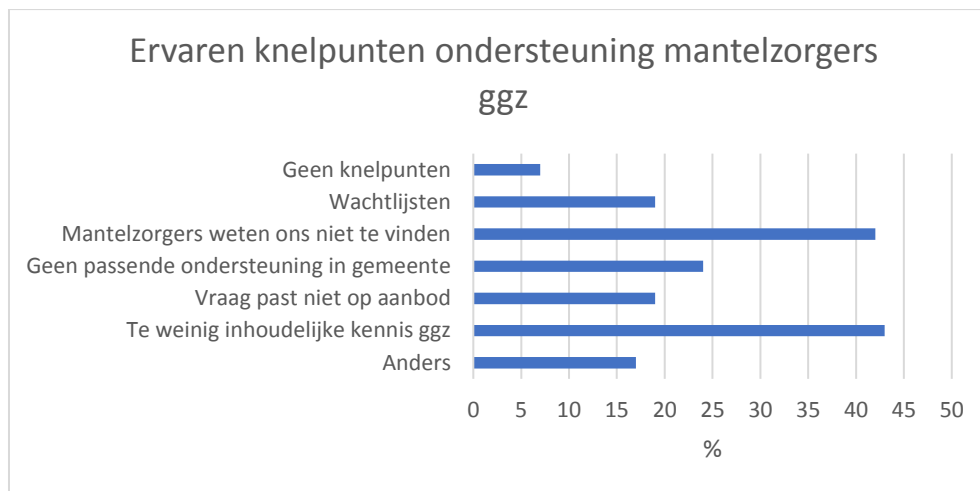
Driekwart van de respondenten geeft aan deze mantelzorgers te kunnen verwijzen naar andere organisaties. Bij een kwart (26%) zelfs vaak tot zeer vaak vanwege de specifieke kennis die deze organisaties hebben op het gebied van ggz.

Doorverwijzen mantelzorgers naar andere organisaties vanwege specifieke kennis ggz

Knelpunten

Er zijn een aantal knelpunten waar de ondersteunende organisaties tegenaan lopen. Gebrek aan inhoudelijk kennis van de ggz-problematiek wordt als grootste knelpunt gezien (43%), met stip gevolgd door het probleem dat deze groep mantelzorgers niet de weg naar de ondersteuning weten te vinden (42%).

Taboe en schaamte worden onder het kopje "anders" meerdere malen als knelpunt genoemd.

Wensen voor de toekomst

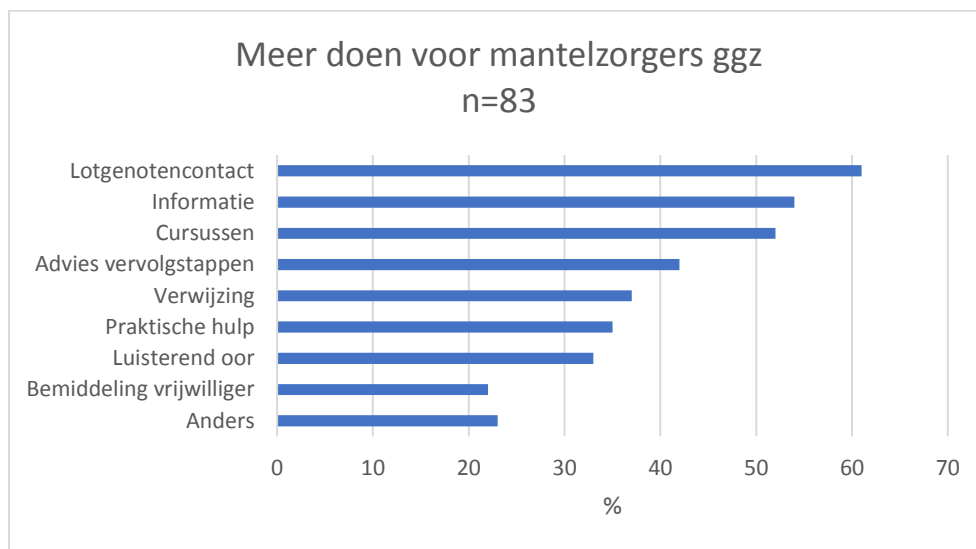
Meer ondersteunen

De meerderheid van de respondenten (60%, N=83) zegt mantelzorgers van een naaste met een psychische kwetsbaarheid in de toekomst meer of anders te willen ondersteunen. Een

tegeluid geeft één op de vijf organisaties af, namelijk door te antwoorden dat de doelgroep beter af is bij gespecialiseerde (ggz) organisaties. Daarnaast geeft 13% aan dat er met de huidige middelen geen tijd of geld is om zich extra in te zetten voor deze doelgroep en 3% zegt dat de doelgroep te klein is om het aanbod voor te specialiseren. In de open antwoorden wordt het meest geantwoord dat men op dezelfde voet verder wil en hetzelfde wil blijven doen. Eén organisatie geeft aan dat ze in het verleden veel deden voor deze doelgroep, maar dat daar te weinig gebruik van werd gemaakt.

Gewenste vormen van ondersteuning

De groep aangesloten organisaties die meer zou willen doen voor deze doelgroep (60%), kiest met name voor lotgenotencontact als vorm van ondersteuning om (meer) aan te bieden. Ook informatie en cursussen worden door meer dan de helft van de organisaties gekozen als vorm van ondersteuning om in de toekomst meer op in te zetten.

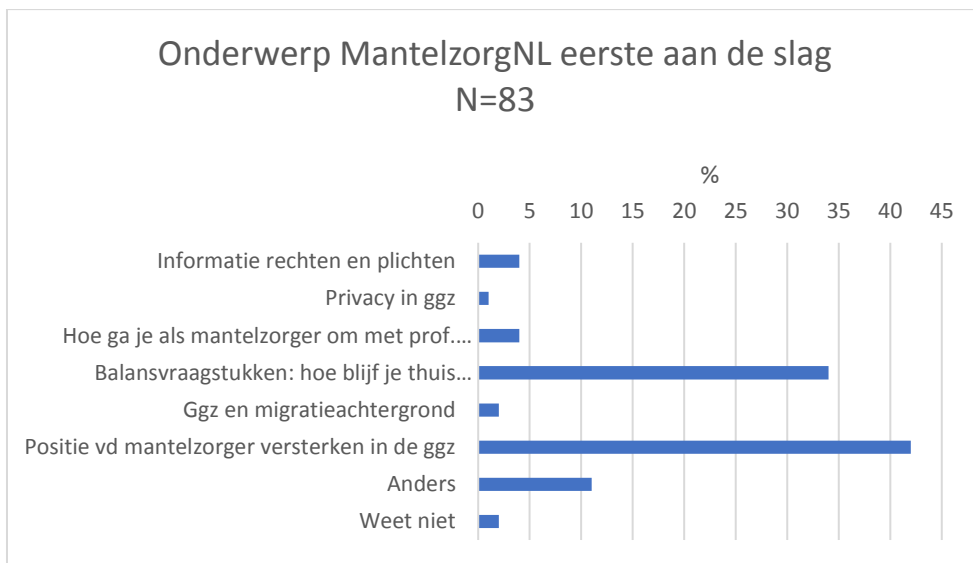
Vraaggericht werken alsmede betere samenwerking met en doorverwijzing naar ggz-professionals worden genoemd als punten onder "anders" om in de toekomst meer te gaan werken.

Ondersteuning in de ambitie door MantelzorgNL

Op de open vraag wat MantelzorgNL kan doen om de aangesloten organisaties te ondersteunen in hun ambitie om mantelzorgers ggz meer en beter te ondersteunen, zijn de antwoorden in grofweg twee groepen te verdelen. Allereerst de behoefte aan "harde" kennis: wat is de impact van ggz problematiek op de mantelzorgers, hoe pakt men de ondersteuning aan deze doelgroep op bij andere organisaties en vooral ook informatie over succesvolle ondersteuningsvormen voor deze mantelzorgers. Naast de behoefte aan kennis is de vraag om meer publiciteit en pr voor deze doelgroep: het taboe moet doorbroken, aandacht voor de erkenning en herkenning van deze mantelzorgers en ondersteuning in de ontwikkeling van pr-materialen voor mantelzorgers die lokaal kunnen worden verspreid door de aangesloten organisaties.

Welk onderwerp aan de slag

Naast de vraag wat MantelzorgNL kan doen om de ondersteunende organisaties te ondersteunen in hun ambitie om meer toe doen voor de doelgroep ggz, is ook gevraagd welke onderwerpen met betrekking tot het werkveld van de ggz MantelzorgNL als eerste mee aan de slag moet. Het versterken van de positie van de mantelzorger in de ggz werd het meest genoemd (42%). Naast deze keuze voor landelijke belangenbehartiging werd ook het onderwerp "Balansvraagstukken: hoe blijf je thuis overeind" veel aangevinkt (34%)

Achtergrond respondenten

In totaal zijn 369 aangesloten organisaties benaderd voor deze vragenlijst. Daarvan hebben 143 organisaties de moeite genomen deze vragenlijst in te vullen. Twee derde (69%) van hen is te definiëren als steunpunt mantelzorg of welzijnsorganisatie en 10% als mantelzorgmakelaar zzp. Driekwart van de respondenten ontvangt (voor een deel) subsidie van de gemeente voor de werkzaamheden op mantelzorgondersteuning. Iets meer dan de helft kan worden benaderd voor een meedenksessie over de doelgroep mantelzorgers ggz te Zeist.